

Sygn. akt I UK 50/15

POSTANOWIENIE

Dnia 19 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z odwołania W. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Płocku
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 listopada 2015 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z dnia 29 października 2014 r., sygn. akt III AUa 768/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 29 października 2014 r. oddalił apelację ubezpieczonego W. M. od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 27 lutego 2014 r., mocą którego oddalono jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Płocku z 25 października 2013 r., odmawiającą wnioskodawcy prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach wobec nieudowodnienia co najmniej 15-letniego okresu takiej pracy.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną wnioskodawcy. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego - art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w

szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43) dział X wykazu A w związku z zarządzeniem resortowym to jest zarządzeniem nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w warunkach szczególnych lub w szczególnym dział X poz. 8. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy przez stwierdzenie, że ubezpieczony spełnił przesłanki do przyznania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, a także o zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za wszystkie instancje według norm przepisanych.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał zagadnienie prawne, w uzasadnieniu wniosku precyzując, że chodzi o istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, tj. art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w dziale X wykazu A w związku z zarządzeniem resortowym to jest zarządzeniem nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. W ocenie skarżącego, powołane przepisy wymagają wykładni w budzącej rozliczne wątpliwości kwestii prac wykonywanych w przemyśle mięsnym, tj. prac bezpośrednio wykonywanych przy uboju na stanowisku oglądacz zwierząt rzeźnych i mięsa, wymienionego w zarządzeniu resortowym. Pojawia się bowiem pytanie, co należy rozumieć pod pojęciem oglądacz zwierząt rzeźnych i mięsa - zatrudniony w rzeźni i czym zajmował się pracownik na tym stanowisku, biorąc pod uwagę, iż takie stanowisko nie występowało w zakładach mięsnych. Jak również, co należy rozumieć pod pojęciem rzeźni i jak należy zdefiniować stanowisko klasyfikatora zwierząt w odniesieniu do stanowisk wymienionych w wyżej wymienionym zarządzeniu, które nie ma obecnie mocy wiążącej, a jednak jest ono istotne przy dokonywaniu wykładni poszczególnych prac wykazanych w załączniku do rozporządzenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Co się tyczy tej przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sadu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151, z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr

315351, z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231, z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4 poz.43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiście jest, iż budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sady powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia. Podnoszone przez skarżącego wątpliwości na tle wykładni powołanych przepisów prawa materialnego zostały już bowiem wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 15 września 2015 r., II UK 302/14 oraz z dnia 10 lutego 2012 r., II UK 125/11, odniesiono się do regulacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz zarządzenia resortowego tj. zarządzenia nr 55 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 14 lipca 1983 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, stwierdzając że przez wymienione w wykazie A dziale X, pkt 8 rozporządzenia prace wykonywane bezpośrednio przy uboju zwierząt należy rozumieć przede wszystkim sam ubój, a także prace bezpośrednio z nim związane. Rozporządzenie we wskazanym przepisie ma bowiem na uwadze pracę szczególnie obciążającą, w której cecha ta łączy się co najmniej funkcjonalnie z czynnością uboju (pracą wykonywaną bezpośrednio przy uboju). Czym innym jest

natomiast wcześniejszy lub późniejszy etap, czyli prace niezwiązane bezpośrednio z ubojem. Takie etapowe rozgraniczenie wynika z wykładni literalnej przepisu wykazu A, działu X, pkt 8 rozporządzenia. Wprawdzie praca przy uboju zwierząt nie ogranicza się do samego uboju jako takiego, ale zawiera w sobie również czynności przygotowawcze jak i późniejsze, związane z rozbiorem mięsa, tym niemniej muszą to być czynności funkcjonalnie bezpośrednio powiązane z ubojem. Dotychczasowe orzecznictwo sądowe wyłączające określone czynności z kategorii prac przy uboju odnosiło się do dalszych – tj. po dokonaniu uboju – etapów procesu produkcji mięsnej, jednakże te same zasady dotyczą wcześniejszych etapów, a więc poprzedzających ubój. Również w tym przypadku nie można obejmować pojęciem prac przy uboju czynności pozostających w odległym związku z samym ubojem, przedmiotowo (rodzajowo) wykraczających poza zakres tego pojęcia. Co zaś się tyczy wspomnianego zarządzenia resortowego Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej wypada zauważyć, że wprawdzie w konstytucyjnym systemie prawa nie należy ono do źródeł prawa, jednakże przepisy branżowe nie są całkowicie bez znaczenia, gdyż o ile nie mogą stanowić samodzielnej podstawy do ustalenia uprawnień emerytalnych, to jednak mogą być wskazówką interpretacyjną przy wykładni przepisów rozporządzenia Rady Ministrów. Przepis działu X, poz. 8 zarządzenia resortowego wymienia zaś wśród prac wykonywanych bezpośrednio przy uboju zwierząt prace na stanowiskach ubojowca, parzacza, jeliciarza, gruczolarza, peklowacza, lekarza weterynarii, weterynaryjnego kontrolera sanitarnego, oraz spornego oglądacza zwierząt i mięsa w rzeźni. Nie ma zatem podstaw do obejmowania pojęciem prac wykonywanych bezpośrednio przy uboju, prac związanych wprawdzie z oglądaniem zwierząt, ale świadczonych poza rzeźnią.

Reasumując, wobec wyjaśnienia w judykaturze Sądu Najwyższego zgłaszanych przez skarżącego wątpliwości na tle wykładni powołanych przepisów, nie zachodzi wskazana w skardze kasacyjnej przesłanka przedsądu. W konsekwencji z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

